

Záznam

ze společného jednání Rady hospodářské a sociální dohody ČR a hospodářských a sociálních rad krajů, konaného dne 29. května 2017 v Lichtenštejnském paláci

Přítomni: dle prezenční listiny

Program:

1. **Zaměstnávání cizinců a agenturní práce**
2. **Odborné vzdělávání ve vztahu k potřebám trhu práce**
3. **Různé**

Přílohy:

- Prezenční listina

Průběh jednání

Jednání zahájil a řídil předseda vlády a předseda RHSD ČR Mgr. Bohuslav Sobotka (dále jen „předsedající“), který jménem vlády přivítal účastníky na čtvrtém společném jednání Rady hospodářské a sociální dohody ČR a krajských tripartit a představil program jednání, jenž by měl být na základě požadavku Asociace krajů ČR doplněn o diskusi o situaci v krajském zdravotnictví a v oblasti sociálních služeb.

Předsedkyně Asociace krajů ČR a hejtmanka Karlovarského kraje Mgr. Jana Vildumetzová požádala, aby byl bod „*Situace v krajském zdravotnictví a v oblasti sociálních služeb*“ zařazen jako hlavní bod jednání, a to vzhledem k závažnosti situace v oblasti zdravotnictví, s níž se všechny kraje potýkají.

V návaznosti na tento návrh rozhodl předsedající se souhlasem sociálních partnerů o zařazení tohoto bodu jako bodu č. 3.

Bod 1 Zaměstnávání cizinců a agenturní práce

Ministryně práce a sociálních věcí Mgr. Michaela Marksová představila materiál shrnující základní fakta zaměstnávání cizích státních příslušníků na území ČR. V roce 2016 bylo v postavení zaměstnanců téměř 383 tisíc cizích státních příslušníků s tím, že polovina z tohoto počtu byli občané Slovenska a 74 % tvoří občané zemí Evropského hospodářského prostoru. V současné době je v Senátu Parlamentu ČR projednávána novela zákona o zaměstnanosti, jejímž cílem je mimo jiné nastavení opatření, jež by regulovala agentury práce zneužívající ustanovení zákona, například v otázce tzv. zastřehného zprostředkování zaměstnání nebo řetězení pracovních vztahů. Závěrem informovala o možnosti postihu ze strany Státního úřadu inspekce práce v případech zneužití směrnice EU pracovníky z Ukrajiny, kteří jsou nositeli polských víz.

Místopředseda RHSD Kraje Vysočina Roman Bence vznesl dotaz k možnosti zavedení spolurozhodování odborových organizací o poměru počtu agenturních zaměstnanců k zaměstnancům kmenovým.

Předsedkyně Hospodářské a sociální rady Ústeckého kraje Gabriela Nekolová, DiS. upozornila na chybějící údaje o agenturním zaměstnávání na regionální úrovni, přičemž agenturám by měla být uložena povinnost tyto údaje hlásit, a na konkrétním případě zdravotnického zařízení poukázala na problematiku trestání zaměstnavatelů v případě administrativních pochybení při zaměstnávání zahraničních pracovníků.

Ministryně práce a sociálních věcí Mgr. Michaela Marksová uvedla, že zmíněná novela zákona o zaměstnanosti zakotvuje spoluzodpovědnost zaměstnavatele za agenturního zaměstnance. V případě jejího schválení by měla nabýt účinnosti již k 1. červenci 2017.

Náměstek ministryně práce a sociálních věcí doc. JUDr. Petr Hůrka, Ph.D. doplnil, že novela zákona o zaměstnanosti obsahuje zákaz souběhu zaměstnávání téhož zaměstnance v téže firmě a v téže době jako kmenového a agenturního zaměstnance.

Náměstek ministryně práce a sociálních věcí JUDr. Jiří Vaňásek uvedl, že při záměru zavedení spolurozhodování odborových organizací o poměru agenturních a kmenových zaměstnanců nedošlo ke shodě mezi sociálními partnery a ustanovení tak nebylo do právní úpravy promítnuto. Specifikoval rovněž další úpravy obsažené v novele zákona o zaměstnanosti.

Předseda ČMKOS Josef Středula zdůraznil, že situací v agenturním zaměstnávání se zabývala meziřesortní pracovní skupina za účasti zástupců sociálních partnerů, která diskutovala rovněž bezpečnostní situaci v některých průmyslových zónách. V této souvislosti zmínil zejména kritickou situaci v Plzeňském kraji. Výsledkem činnosti pracovní skupiny je metodika, jež je zveřejněna na internetových stránkách Ministerstva vnitra. Za nebezpečné označil ustanovení novely zákona o zaměstnanosti, jež umožňuje agenturní zaměstnávání osob z třetích zemí. Z pohledu odborů nadále přetrvává zájem na důsledném omezování činnosti agentur práce vzhledem k nerovným podmínkám mezi zaměstnanci, jež postupem agentur vznikají.

První viceprezident SP ČR Mgr. Jan Rafaj, MBA připomněl klíčové postavení projednávané problematiky pro zaměstnavatele v celé ČR a upozornil, že podíl agenturních zaměstnanců v ČR je nižší, než v západní Evropě. V každém případě je zapotřebí mít dostatečně fungující kontrolu nad dodržováním stanovených pravidel. SP ČR v žádném případě nepodporuje firmy, které se snaží systém obcházet a využívat nedokonalosti právní úpravy.

Předsedající zdůraznil, že vláda se situací v průmyslových zónách zabývá s cílem přijmout opatření na poli bezpečnosti a negativní jevy eliminovat.

Předseda Odborového svazu KOVO Jaroslav Souček uvedl, že přednostně by mělo docházet k zaměstnávání českých občanů a ne k využívání levné pracovní síly z třetích zemí ke kumulaci zisků zahraničních společností.

Prezident HK ČR Ing. Vladimír Dlouhý, CSc. podpořil přijetí novely zákona o zaměstnanosti a avizoval zahájení vnitřní diskuse uvnitř HK ČR s Asociací agentur práce s cílem eliminace těch agentur, jež trh práce v ČR poškozují. Vzhledem k tomu, že z krátkodobého hlediska je třeba překlenout momentální nedostatek pracovních sil, je třeba situaci řešit i efektivním dovozem pracovní síly ze zahraničí.

Předseda ASO Bohumír Dufek zdůraznil, že dokud v ČR nedejde k výraznému nárůstu mzdové úrovně, jsou odbory proti zaměstnávání zahraničních pracovníků, neboť současná praxe vede k umělému snižování ceny práce prostřednictvím pracovníků ze zemí s nižší příjmovou úrovní. Za jeden z hlavních problémů označil také nedostatečné vyšetřování zdravotního stavu zahraničních pracovníků, jež vede k šíření závažných infekčních chorob v jejich komunitách a ohrožení i ostatních občanů.

Viceprezident KZPS ČR JUDr. Rostislav Dvořák uvedl, že zaměstnavatelé podporují legislativní omezení činnosti agentur práce i jejich kontrolu. Pokud jde o zaměstnávání zahraničních pracovníků, je jen otázkou času, kdy budou ze strany Ukrajiny přijata opatření, jež zamezí nekontrolovanému odlivu pracovní síly.

Hejtman Libereckého kraje Martin Půta doporučil zjednodušení vízového systému při získávání zaměstnanců z Ukrajiny, neboť mnoho zájemců o zaměstnání v ČR čeká na vyřízení pracovních víz v nedůstojných podmínkách. Připomněl, že vízový systém ČR není pozitivně vnímán ani na Ukrajině.

Předsedající shrnul proběhlou diskusi s tím, že nová legislativní úprava, jež je aktuálně projednávána v Senátu Parlamentu ČR, by měla přispět k nastavení přehlednějších podmínek a účinnějšímu vymáhání dodržování stanovených pravidel. Ministerstvo práce a sociálních věcí by mělo zvážit poskytování dat o zaměstnávání cizích státních příslušníků i na krajské úrovni a současně by mělo dojít k zintenzivnění kontrolní činnosti Státního úřadu inspekce práce. V oblasti zaměstnávání zahraničních pracovníků funguje příslušný projekt a došlo k posílení kapacit konzulátů na Ukrajině.

Bod 2 Odborné vzdělávání ve vztahu k potřebám trhu práce

Náměstek ministryně školství, mládeže a tělovýchovy Mgr. Václav Pícl představil připravenou prezentaci, jež konkretizuje předložený materiál, a upozornil zejména na systémové změny v této oblasti. Klíčovým zjištěním je vysoký zájem žáků o studium technických oborů, roste zejména počet žáků v oborech strojírenství a elektrotechniky, ale i zemědělství. Klesající trend byl však zaznamenán v oborech stavebnictví a gastronomie. Klíčový bude celkový nárůst počtu patnáctiletých v následujících letech, jehož by měli zaměstnavatelé i kraje využít k nastavení oborů vzdělávání tak, aby byly naplněny požadavky trhu práce. Upozornil i na negativní trendy, jimiž je například zvyšující se počet žáků, kteří ukončí pouze základní školu a nepokračují v dalším vzdělávání. Prezentace obsahuje rovněž přehled zapojení zaměstnavatelů do vzdělávání a prohlubování spolupráce škol a firem. Nejpodstatnější změnou, jež přinese odstranění rozdílů ve vzdělávacích soustavách v jednotlivých krajích, bude reforma financování regionálních školství, která zajistí všem školám obdobné financování v rámci celé republiky.

První místopředseda Krajské hospodářské komory Ústeckého kraje Ing. Jiří Aster upozornil na nezáměr žáků studovat obory bez maturitní zkoušky a na výjimky ze systému jednotných přijímacích zkoušek na střední školy. Problém je i v nedostatku technických oborů.

Náměstek ministryně školství, mládeže a tělovýchovy Mgr. Václav Pícl uvedl, že zavedení jednotných přijímacích zkoušek vycházelo z požadavků praxe. Uplatnitelnost v učebních oborech meziročně roste, počet žáků vstupujících do učebních oborů činí přibližně 29 %. Poskytl rovněž informace ke schválené povinné jednotné maturitní zkoušce z matematiky mimo umělecké, zdravotní a sociální obory.

Prezidentka SOCR ČR Ing. Marta Nováková zdůraznila, že materiál vyvolává mylný dojem, že stav odborného školství je uspokojivý, realita je však jiná. Ze strany podnikatelů zaznívají výhrady ke kvalitě vzdělávání a k nedostatku absolventů v technických oborech. Manuální obory by měly být více popularizovány, problémem je také počet a struktura středních odborných škol.

Předseda představenstva Krajské hospodářské komory jižní Moravy Ing. Michal Štefl označil za problematickou nemožnost dostatečně řídit soukromá gymnasia ze strany školských odborů krajských úřadů, což brání koncepčnímu řízení oblasti školství. Jednou z možností řešení by mohlo být podmínění poskytované dotace respektováním názorů krajských úřadů na politiku otevírání tříd.

Předsedkyně Asociace krajů ČR a hejtmanka Karlovarského kraje Mgr. Jana Vildumetzová doporučila urychlené řešení zvyšujícího se počtu žáků, kteří po ukončení základního vzdělání nepokračují v dalším studiu tak, aby tito lidé nepředstavovali další zátěž pro úřady práce. Přivítala by rovněž větší zapojení krajských tripartit a sociálních partnerů na regionální úrovni do projednávání soustavy oborů vzdělávání.

První viceprezident SP ČR Mgr. Jan Rafaj, MBA doporučil věnovat zvýšenou pozornost krajským projektům predikce trhu práce Kompas.

Prezident HK ČR Ing. Vladimír Dlouhý, CSc. připomněl snahu o oslovení rodičů žáků ukončujících základní školy s propagací učňovského školství a významné uplatnitelnosti absolventů učňovských oborů na trhu práce.

Hejtman Olomouckého kraje Ladislav Okleštěk vznesl dotaz k existenci celostátního limitu pro počty studentů přijímaných na víceletá gymnasia a případně k možnostem jeho snížení.

Náměstek ministryně školství, mládeže a tělovýchovy Mgr. Václav Pícl reagoval na přednesené dotazy a připomínky. Zdůraznil, že základním nástrojem zvýšení kvality vzdělávání je spolupráce škol se zaměstnavateli. V realizaci jsou krajské akční plány, jejichž prostřednictvím mohou kraje určit své priority v oblasti vzdělávání a následně dle těchto priorit směřovat finanční prostředky. V otázce kapacit škol spolupracuje MŠMT s kraji a až na ojedinělé výjimky vychází při stanovení kapacity z názoru zřizovatele. V případě víceletých gymnasií nebylo v uplynulém období povoleno žádné navýšení kapacity, ze strany ministerstva však není možné stanovenou kapacitu snížit. Pokud jde o soustavy oborů vzdělávání, je cílem resortu jejich projednání s kraji.

Prezident SP ČR Ing. Jaroslav Hanák uvedl, že materiál má popisný charakter a neobsahuje konkrétní informace, například o projektu Pospolu nebo o výsledcích národních sektorových dohod. Zdůraznil, že vzhledem ke zvyšujícímu se množství žáků ukončujících základní školy je šance pro skutečné posílení trhu práce. Za nedostatečné označil čerpání prostředků z fondů EU

na výzkum, vývoj a vzdělávání. V zájmu řešení problémů doporučil využít zkušenosti z aktivit spojených s rokem průmyslu a technického vzdělávání, využít projekt Pospolu a zavést duální vzdělávání.

První viceprezident SP ČR Mgr. Jan Rafaj, MBA podpořil postupné zavádění duálního školství alespoň ve formě dobrovolného duálního školství tak, jak funguje v Německu, a vyzval kraje, aby věnovaly pozornost kariérovému poradenství. Za stranu zaměstnavatelů ocenil schválení povinné maturitní zkoušky z matematiky, jejímž cílem není vlastní zkouška, ale zvýšení matematických znalostí mezi mladými lidmi.

Předseda ČMKOS Josef Středula upozornil na unáhlenou likvidaci úspěšného duálního systému po roce 1989 a na nedostatečnou motivaci k absolvování učňovského školství vzhledem k nízké úrovni mezd. Rovněž strana odborů jednoznačně podporuje přechod k duálnímu vzdělávání.

Prezident HK ČR Ing. Vladimír Dlouhý, CSc. připomněl, že k rušení duálního systému přispěl problém jeho finančního zajištění před rokem 1989, které bylo neudržitelné. Nicméně duální systém je klíčový pro rozvoj technického vzdělávání a v určité formě již funguje i v rámci některých středních škol.

Náměstek ministryně školství, mládeže a tělovýchovy Mgr. Václav Pícl informoval o využívání výsledků projektu Pospolu a o postupném zavádění prvků duálního systému formou spolupráce škol a zaměstnavatelů i na krajské úrovni.

Bod 3 Situace v krajském zdravotnictví a v oblasti sociálních služeb

Předsedkyně Asociace krajů ČR a hejtmanka Karlovarského kraje Mgr. Jana Vildumetzová představila problematiku situaci v krajském zdravotnictví spočívající v nedostatku zdravotních sester, středního zdravotnického personálu i lékařů, ale i v sociálních službách sociálních pracovníků i pracovníků v přímé péči. Vláda již loni přijala nařízení vlády, jímž došlo k navýšení platů ve zdravotnictví, problémem je však zajištění finančních prostředků zvýšení mezd, jemuž neodpovídá úhradová vyhláška Ministerstva zdravotnictví. Zdůraznila, že ke zvyšování platů by mělo docházet od začátku roku a ne v jeho polovině, což představuje pro kraje velké komplikace vzhledem k vlivu na krajské rozpočty. Obdobná situace nastala v souvislosti se zvýšením mezd řidičů autobusů v závazku veřejné služby a bude se opakovat v souvislosti s plánovaným zvýšením minimální mzdy od 1. ledna 2018. Do budoucna je proto nezbytné přijmout systémové řešení, kdy spolu s přesunem povinností na kraje by také mělo ze strany vlády dojít k přesunu příslušných finančních prostředků potřebných na jejich zajištění.

Předsedající upozornil, že další zvyšování minimální mzdy je naprosto nezbytným krokem, aby mzda měla svou motivační roli. Rovněž zvýšení mezd řidičů bylo možné na základě dlouhodobého vyjednávání jen cestou nařízení vlády, což se ukázalo jako správný krok. Závěrem zdůraznil, že navýšení platů nepedagogických pracovníků, pracovníků v sociálních službách i v kultuře, je stejně jako příplatek za směnný provoz zdravotních sester nezbytné, přičemž ke schválení příslušného nařízení vlády nedojde bez zajištění rozpočtových prostředků v návrhu státního rozpočtu na rok 2018. Růst těchto platů s účinností od 1. července 2017 je výsledkem jednání vlády se sociálními partnery, jež probíhalo již od podzimu loňského roku.

Ministryně práce a sociálních věcí Mgr. Michaela Marksová specifikovala návrh na zvýšení platů, jež je navrženo ve třech variantách, a to o 5,1 %, 12,6 % a 23 %, což představuje nároky na státní rozpočet ve výši od 430 mil. Kč do 1,16 mld. Kč. Otázka zajištění zdrojů pro toto zvýšení je předmětem diskuse mezi ministerstvy financí a práce a sociálních věcí ohledně možnosti využití nároků z nespotebovaných výdajů Úřadu práce ČR.

Náměstek ministra zdravotnictví Ing. Petr Landa doplnil informaci o přípravě dotačního programu, jenž se bude týkat příplatku za směnný provoz zdravotních sester, jehož příprava byla legislativně komplikována spojením s ostatním navýšením platů v rámci jedné novelizace příslušného nařízení vlády.

Předsedkyně Odborového svazu zdravotnictví a sociální péče Bc. Dagmar Žitníková upozornila, že situace v nemocnicích i sociálních službách je kritická a vyžaduje rychlé řešení. V této souvislosti je třeba přivítat navržené navýšení platů zdravotnickým pracovníkům ve směnném provozu, jež se však bude vztahovat jen na zdravotnické pracovníky bez odborného dohledu, což vyvolá ve

zdravotnických zařízeních další problémy. Upozornila, že zvýšený výběr pojistného ze zdravotního pojištění nebude dostačovat na pokrytí zvýšených platů. Odměňování je třeba řešit jako celek bez rozdílů mezi platovou a mzdovou sférou a mezi jednotlivými nemocnicemi. Závěrem uvedla, že navrhované zvýšení platů v sociálních službách o 23 % nepředstavuje v nominálním vyjádření vysokou částku, neboť budou zvyšovány platy ve výši kolem 11.000 Kč. Z uvedených důvodů podpořila zvýšení platů dle varianty č. 3.

První místopředseda Krajské hospodářské komory Ústeckého kraje Ing. Jiří Aster informoval o specifické situaci v Lužické nemocnici v Rumburku a ve Šluknovském výběžku obecně, kde se kumulují všechny zmiňované problémy.

Hejtmanka Jihočeského kraje Mgr. Ivana Stráská upozornila, že nedostatek zaměstnanců v sociálních službách je horší, než ve zdravotnictví. Pokud má navýšení platů plnit svou motivační funkci, musí to být navýšení zásadní, proto vyslovila podporu variantě č. 3. Ze systémového hlediska uvedla, že není možné přijímat rozhodnutí, jež opakovaně a dlouhodobě zatěžují rozpočty krajů, což se týká i dofinancování sociálních služeb. Rovněž financování zvýšení platů prostřednictvím dotačního programu není systémovým řešením, prostředky by měly být zajištěny úhradovou vyhláškou.

Viceprezident KZPS ČR Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MBA nepovažuje zavedení příplatku za směnný provoz na poslední chvíli za šťastné řešení, nesprávná je rovněž volba okruhu pracovníků, na něž se poskytnutí příspěvku bude vztahovat. Vzhledem k nízké nominální základně je nutné navýšení platů v sociálních službách dle varianty č. 3, ostatní varianty současnou špatnou situaci v odměňování neřeší. Závěrem upozornil na odlišná stanoviska ministerstev práce a sociálních věcí a financí na možnosti využití rozpočtových prostředků, jež má MPSV k dispozici.

Ministryně práce a sociálních věcí Mgr. Michaela Marksová připomněla, že otázka financování sociálních služeb je každoročním předmětem diskusí o návrhu státního rozpočtu, přičemž každoročně dochází k navyšování prostředků. Rovněž platy a mzdy v sociálních službách jsou každoročně zvyšovány. Aktuálně je v rozpočtové kapitole MPSV na zvýšení platů k dispozici 200 mil. Kč.

Předsedající doporučil všem účastníkům společného jednání, aby podpořili požadavek MPSV na navýšení prostředků na dotace v sociálních službách tak, aby prostředky krajům postačovaly na úhradu těchto výdajů.

Předsedkyně Asociace krajů ČR a hejtmanka Karlovarského kraje Mgr. Jana Vildumetzová upozornila na značné rozdíly v odměňování zdravotnických pracovníků platem a mzdou, přičemž plánované zvýšení nařízením vlády se týká jen platů. Vzhledem k opakovanému ujištění o rozpočtovém zajištění prostředků na zvýšení platů dle nařízení vlády předpokládá, že tyto prostředky budou krajům na zvýšení platů poskytnuty. Totéž požaduje, pokud jde o příslibené vypsání dotačního programu, jenž se bude týkat příplatku za směnný provoz zdravotních sester.

Náměstek ministra financí doc. Ing. Jiří Volf, CSc. informoval, že na základě posledních jednání, jež proběhla dne 26. května 2017, uvolní Ministerstvo financí na financování zvýšení platů v oblasti sociálních služeb prostředky vládní rozpočtové rezervy ve výši 500 mil. Kč, což při započítání zdrojů MPSV ve výši 200 mil. Kč znamená chybějící částku přibližně 400 mil. Kč, jíž se obě ministerstva zavázala na základě důkladných analýz zajistit, byť i z prostředků jiných rozpočtových kapitol.

Předseda ČMKOS Josef Středula připomněl, že situace se zvyšováním mezd řidičů autobusů v závazku veřejné služby byla způsobena špatným přístupem krajů při uzavírání smluv s dopravci, kde nebyl dán žádný prostor pro zvyšování mezd a kolektivní vyjednávání v průběhu 10 let od podpisu smluv. O postupu vlády formou nařízení byli zástupci krajů informováni a byl dostatek času se na tuto situaci připravit i formou úpravy návrhů krajských rozpočtů na letošní rok. Kraje přitom mají i nyní možnost navýšit mzdy zaměstnancům, kteří jsou odměňováni mzdou, nad rámec nařízení vlády, jímž dojde k navýšení platů. Více finančních prostředků pro zdravotnictví je možné získat i zvýšením celkové mzdové úrovně, čímž dojde i k navýšení odvodů, z nichž je zdravotnictví financováno.

Předsedající upozornil, že rozdíl v odměňování zdravotnických pracovníků platem a mzdou je způsoben převodem krajských nemocnic na právní formu akciové společnosti, přičemž jedním z důvodů tohoto postupu byla i snaha o neuplatňování systému platových tabulek pro odměňování.

Připomněl rovněž návrh právní úpravy, na základě níž by všichni zaměstnanci ve zdravotnictví byli odměňováni prostřednictvím platu.

Hejtmanka Jihočeského kraje Mgr. Ivana Stráská uvedla, že problém nespočívá v právní formě krajských nemocnic, ale ve způsobu jejich řízení. Pokud jde o platy řidičů autobusů, v Jihočeském kraji je diskutována snaha o zvýšení mezd i těm řidičům, jejichž mzdy byly již před přijetím nařízení vlády nad úrovní, kterou toto nařízení zaručuje. Nařízení vlády tak bylo reakcí na situaci jen v některých krajích.

Předsedající uzavřel projednávání uvedené problematiky s tím, že vláda využije podněty, jež v průběhu diskuse zazněly, při jednání o platech ve zdravotnictví a v sociálních službách.

Vzhledem k projednání všech bodů programu poděkoval předsedající všem přítomným za účast a věcnou diskusi a společné zasedání RHSD ČR a zástupců krajských hospodářských a sociálních rad ukončil.

Zpracoval:
Mgr. David Kadečka
výkonný sekretář
RHSD ČR

Mgr. Bohuslav Sobotka
předseda vlády ČR
a předseda RHSD ČR